

Sygn. akt IV CSK 373/13

## POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku M. Ł. J. i A. J.  
przy uczestnictwie małoletniej X. J., H. R. R. i A. R.  
o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 11 grudnia 2013 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania H. R. R.  
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.  
z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od H. R. R. na rzecz małoletniej X. J. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego A. J. kwotę 600,- (sześćset) zł tytułem zwrotu wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym.**

## UZASADNIENIE

Uczestnik H. R. R. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 24 stycznia 2013 r., którym uwzględniając apelację wniesioną przez wnioskodawców M. Ł. J. oraz A. J. zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 19 września 2012 r., przez stwierdzenie nabycia własności bliżej określonych nieruchomości przez zasiedzenie z dniem 19 kwietnia 2004 r.

Małoletnia X. J. reprezentowana przez przedstawiciela ustawowego A. J. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania zważył:

Ustawodawca wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Służy on ponadto kontroli stosowania przepisów prawa. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należycie umotywowano tzw. przyczyny kasacyjne, czyli przesłanki wynikające z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., zatem czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli spełniony jest ten wymóg przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich. Wymienione kwalifikowane przesłanki wskazują, że przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania jest w zasadzie usprawiedliwione wtedy, gdy realizuje ona funkcję publicznoprawną. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia.

W art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są przesłanki realizujące jej funkcje. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej.

W wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik wskazał, po pierwsze, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania polegająca na rozpoznaniu w istocie sprawy o rozgraniczenie a żądanie stwierdzenia zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu nastąpiło w postępowaniu sądowym z pominięciem obligatoryjnej drogi postępowania administracyjnego, po drugie, że w sprawie występują zagadnienia prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytania: 1) czy samoistnemu posiadaczowi przygranicznego pasa gruntu przysługuje prawo wyboru dochodzenia stwierdzenia zasiedzenia tej części nieruchomości sąsiedniej w postępowaniu sądowym o stwierdzenie zasiedzenia i w postępowaniu administracyjnym o rozgraniczenie nieruchomości; 2) czy prawomocny wyrok sądowy wydany na podstawie art. 231 § 1 k.c. ustala granice nieruchomości podlegającej wykupowi przez samoistnego posiadacza nieruchomości, a tym samym, czy stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy w takiej sprawie i stanowiący przesłankę rozstrzygnięcia sądu może być zakwestionowany w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia w oparciu o okoliczności znane sądowi poprzednio orzekającemu i czy sąd obecnie orzekający może ustalić, że granice nieruchomości przebiegały wówczas w odmienny sposób; 3) czy w sytuacji, w której *animus* samoistnego posiadacza nieruchomości uzewnętrzzniony zostaje poprzez postawienie płotu, to czy płot ten musi spełniać cech trwałego i widocznego urządzenia.

W ocenie Sądu Najwyższego brak podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W postępowaniu nieprocesowym, z niewielkimi wyjątkami nie

mającymi zastosowania w sprawie, sąd związany jest żądaniem wniosku. Sformułowanie żądania objętego przedmiotowym wnioskiem było jednoznaczne i uzasadniało kwalifikację sprawy jako o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości, a nie rozgraniczenia, gdyż ustalenie nowych granic w tym wypadku jest pochodną rozstrzygnięcia o prawie własności. Wskazana przez skarżącego przyczyna nieważności nie wchodzi więc w rachubę, podobnie jak ograniczenie wnioskodawców w wyborze drogi postępowania sądowego albo administracyjnego, o której również przesądza treść żądania.

Przyczyna kasacyjna polegająca na istnieniu istotnych zagadnień prawnych nie została dostatecznie wykazana. Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Odnosząc się do kolejno stawianych przez skarżącego zagadnień wskazać należy, że nie budzi wątpliwości odrębność przesłanek stwierdzenia nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie przewidzianych w art. 172 k.c. oraz roszczenia o przeniesienie własności nieruchomości na podstawie art. 231 § 1 k.c., pomimo, że stosowanie obu tych przepisów uzależnione jest od samoistności posiadania. Odrębność tych przesłanek oznaczać musi także brak tożsamości zakresu powagi rzeczy osądzonej i zakresu związania orzeczeń uwzględniających

żądania sformułowane na podstawie obu tych przepisów. Z kolei wnioski stanowiące podstawę oceny co do woli samoistnego posiadania związane są nierozdzielnie z okolicznościami konkretnego przypadku, stąd kwestii kwalifikacji płotu jako trwałego i widocznego urządzenia, za pomocą którego wola samoistnego posiadania ma zostać zmanifestowana, brakuje koniecznego abstrakcyjnego charakteru, wykraczającego poza potrzebę rozstrzygnięcia jedynie niniejszej sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c. oraz § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 1 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie... (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

aw

jw